

Kohtuasi C-640/19

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

28. august 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. mai 2019

Kaebajad:

Azienda Agricola Ambrosi Nicola Giuseppe jt

Vastustajad:

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali

Põhikohtuasja ese

Nõue tühistada Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (Itaalia põllumajandustoetuste agentuur, edaspidi „AGEA“) maksenõue, mille ta esitas mitmele põllumajandusettevõtjale, ning kõik sellega seotud aktid, mis puudutavad tasakaalustamise, liikmesriigi toodangu väljaarvutamise ja lisatasu kindlaksmääramise korda seoses 2008/2009. piimakvoodiaastaga.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine ELTL artikli 267 alusel.

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse (EMÜ) nr 856/1984 artikleid 1, 2 ja 3; määruse (EMÜ) nr 3950/1992 artiklit 1 ja artikli 2 lõiget 1; määruse (EÜ) nr 1788/2003 artikli 1 lõiget 1 ja artiklit 5 ning määruse (EÜ) nr 1234/07 artikleid 55, 64 ja 65 ning lisasid tuleb osas, kus need puudutavad piimatoodete nõudmise ja pakkumise tasakaalu ELi turul, tõlgendada nii, et „piimakvootide“ arvestusest tuleb välja jätta toodang, mis on mõeldud ELi-välistesse riikidesse eksporditava KPNiga juustu jaoks, kooskõlas eesmärkidega, mis on nende toodete kaitsmiseks kehtestatud määruse (EMÜ) nr 2081/1992 artiklis 13 ning mida on kinnitatud määruses (EÜ) 510/2006 ja määruse (EÜ) nr 1151/2012 artiklites 4 ja 13 vastavalt ELTL artiklites 32 (endine 27), 39 (endine 33), 40 (endine 34) ja 41 (endine 35) sätestatud põhimõtetele?

2. Kas jaatava vastuse korral on nende õigusnormide sellise tõlgendusega vastuolus see, et nagu tuleneb 28. märtsi 2003. aasta dekreetseaduse nr 49 (kinnitati muudetud redaktsioonis seadusena 30. mai 2003. aasta seadusega nr 119) artiklist 2 ja 26. novembri 1992. aasta seaduse nr 468 artikli 2 sellest osast, millele eelnimetatud dekreetseaduse nr 49/2003 artiklis 2 on viidatud, hõlmavad individuaalsed kvoodid ka piimakoguseid, mis on mõeldud ELi-välistesse riikidesse ekspordida kavatsetavate KNPiga juustude tootmiseks?

Teise võimalusena, kui sellist tõlgendust ei peeta õigeks, esitatakse järgmine küsimus.

3. Kas määruse (EMÜ) nr 856/1984 artiklid 1, 2 ja 3; määruse (EMÜ) nr 3950/1992 artikkel 1 ja artikli 2 lõige 1; määruse (EÜ) nr 1788/2003 artikli 1 lõige 1 ja artikkel 5 ning määruse (EÜ) nr 1234/07 artiklid 55, 64 ja 65 ning lisad (samuti nende Itaalia ülevõtmisnormid, sealhulgas 28. märtsi 2003. aasta dekreetseaduse nr 49 (kinnitati muudetud redaktsioonis seadusena 30. mai 2003. aasta seadusega nr 119) artikkel 2 ja 26. novembri 1992. aasta seaduse nr 468 artikli 2 osa, millele eelnimetatud dekreetseaduse nr 49/2003 artiklis 2 on viidatud), mille kohaselt võetakse liikmesriikidele eraldatud kvoodi hulgas arvesse piima, mida kasutatakse selliste KPNiga juustude tootmiseks, mis eksporditakse või on mõeldud ühenduseväliste riikide turule, mitte ei arvata seda välja, ja seda selle ekspordi ulatuses, on vastuolus KPNiga kauba tootmise kaitseks kehtestatud määruses (EMÜ) nr 2081/1992, eriti selle artiklis 13 sätestatud kaitse-eesmärkidega, mida on kinnitatud määrusega (EÜ) nr 510/2006 ja määrusega (EÜ) nr 1151/2012, ning pidades silmas ka viimati viidatud määruse artiklis 4 sätestatud eesmärki, ning ühtlasi vastuolus ka ELTL artiklitega 32 (endine 27), 39 (endine 33), 40 (endine 34) ja 41 (endine 35) ja selliste põhimõtetega nagu õiguskindlus, õiguspärase ootuse kaitse, proportsionaalsus ja diskrimineerimiskeeld, samuti ettevõtlusvabadus ELi-välise ekspordi valdkonnas?

Olulisemad viidatud liidu õigusnormid

ELTL: artiklid 32 (endine 27), 39 (endine 33), 40 (endine 34) ja 41 (endine 35).

Määrus nr 856/84: põhjendused 1, 2 ja 5 ning artiklid 1, 2 ja 3.

Määrus nr 1898/87: preambul.

Määrus nr 2081/92: põhjendused 2, 3 ja 6 ning artikkel 13.

Määrus nr 3950/92: põhjendus 1 ning artikli 1 esimene lõik, artikli 2 lõige 1 ja artikkel 3.

Määrus nr 536/93: artikli 1 esimene lõik.

Määrus nr 1788/2003: põhjendused 3, 4 ja 22, artikli 1 lõige 1 ja artikkel 5.

Määrus nr 510/2006: põhjendus 6 ja artikkel 13.

Määrus nr 1234/2007: põhjendused 31, 36, 51, 66 jj, artiklid 55, 64 ja 65 ning lisad.

Määrus nr 1151/2012: artiklid 4 ja 13.

Viidatud Itaalia õigusnormid

28. märtsi 2003. aasta dekreetseadus nr 49, millega muudetakse õigusnorme, mis käsitlevad lisatasu kohaldamist piima ja piimatoodete sektoris (Riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari) (kinnitati muudetud redaktsioonis seadusena 30. mai 2003. aasta seadusega nr 119): artikkel 2.

26. novembri 1992. aasta seadus nr 468 – Kiireloomulised meetmed piimatoodete sektoris (Misure urgenti nel settore lattiero-caseario): artikkel 2.

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Piimakvootide süsteemi raames on AGEA nõudnud mitmelt põllumajandusettevõtjalt lisatasu maksmist individuaalsete kvootide ületamise eest 2008/2009. piimakvoodiaastal. Kohustatud isikud väidavad, et piima ja piimatoodete sektori tegeliku toodangu kindlakstegemiseks kasutatavad andmed ei ole usaldusväärsed ning seega ei ole usaldusväärsed ka vastavad individuaalsed kvoodid. Seetõttu vaidlustasid nad AGEA teatise ja kõik sellega seotud teated Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia).

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 2 Kaebajad väidavad, et Itaalia ei ole kunagi tootnud oma kvoodist rohkem piima ega suutnudki sellest rohkem toota (kui lähtuda institutsiooniliste allikate

andmetest, deklareeritud veiste arvust ja sellest, kui palju loomad piima suudavad anda). Seejärel selgitavad nad põhjalikumalt järgmist:

- a) kvoodisüsteem, mida kohaldatakse toodetud piimakoguste suhtes vahet tegemata, on vastuolus ettevõtlusvabaduse põhimõtetega;
 - b) piimatoodangu kvoodisüsteem piirab KPNiga tooteid valmistavate ettevõtete ja nende toodete valmistamise arengut, arvestades, et nii KPNiga toodete tootmisprotsess kui ka tooraine peavad koonduma teatud päritolupiirkonda;
 - c) KPNi jaoks vajalikust seosest tootmise ja territooriumi vahel tuleneb, et teatud toiduaineid ei saa lugeda laiemal turul osalevaks, kuna nad ei hakka konkureerima samasuguste geneeriliste toodetega;
 - d) konkreetsemalt: tagatud üldkogus ei peaks hõlmama piima, mis on mõeldud ELi-välistesse riikidesse eksporditavate KPNiga toodete valmistamiseks, kuna see ei mõjuta siseturgu ja kvoodisüsteemi kohaldamine selle suhtes piiraks ka ELi-välistesse riikidesse eksporditavate KPNiga toodete hulka, mis oleks vastuolus nende kaitse ja müügiesituse eesmärkidega, mis on ette nähtud määruses nr 2081/92;
 - e) KPNiga toodangu ülemmäär on nimelt 60% kodumaisest kogusest, samal ajal kui väidetav Itaalia kvoodiületamine kõnealusel ajavahemikul ei ole suurem kui 4%.
- 3 Selle põhjal paluvad kaebajad vaidlustatud aktid tühistada, kuna sellise toodangu jaoks mõeldud piimakoguseid ei jäetud tagatud üldkoguse arvutamisel arvestamata, ning teise võimalusena seavad määruste nr 3590/92 ja 536/93 asjassepuutuvate sätete kooskõla aluslepinguga küsimuse alla nende vastuolu tõttu ELTL artikliga 39 (endine 33) ning selle tõttu, et need rikuvad selliseid ühenduse põhimõtteid nagu õiguskindlus, õiguspärase ootuse kaitse, proportsionaalsus ja diskrimineerimiskeeld.
- 4 Vastustajad väidavad vastu, et tasude kohta väljastatud haldusakt tuleb otse arvutisüsteemist, millel puudub kaalutusõigus ja mis töötleb andmeid, millele on alla kirjutanud samad tootjad, kes pole nende õigsust kunagi kahtluse alla seadnud.

Eelotsusetaotluse põhistuse lühiülevaade

- 5 Siinne kohtukoosseis märgib, et 1) määruses nr 856/84 oli sõnaselgelt juttu „ühenduse piimatooteturu“ olukorrast ning et hilisemad määrused, mis seda sisuliselt kordasid, eeldavad ilmselt samuti, et kõne all on (üksnes) Euroopa turg; 2) määruse nr 1898/87 preambulis ei ole kuskil sõnaselgelt mainitud kõnealuste ELi-välistesse riikidesse ekspordamiseks mõeldud toodete valmistamist ja turustamist, vaid üksnes liikmesriikide territooriumile eksporditavate toodete oma;

ja 3) ka Euroopa Kohtu praktikas (liidetud kohtuasjades C-480/00 jj) paistab juttu olevat ainult ELi sisetarbimisse minevast toodangust.

- 6 Siinne kohtukoosseis järeldab sellest, et pole õiguslikku ega funktsionaalset alust hõlmata liikmesriigi kvootidega ka piimakoguseid, mis on mõeldud ELi-välistesse riikidesse eksportida kavatsetavate KNPiga juustude tootmiseks. Seega palub ta Euroopa Kohtult selle tõlgenduse kohta kinnitust ning jaatava vastuse korral soovib teada, kas siis, kui liidu õigusnorme niiviisi tõlgendada, on Itaalia ülevõtmisnormid (ja neist tulenevad halduslikud rakendusmeetmed) osas, kus need sellise piima sisse arvestavad, mitte välja ei jäta, nende liidu õigusnormidega vastuolus.
- 7 Teise võimalusena, juhuks, kui piimakvootide valdkonna legaldefiniitsioone peaks peetama küllalt üldisteks, et hõlmata igasugust piima, olenemata sellest, milleks see on mõeldud, pakub sinne kohus arutamiseks võimaluse, et kui igale liikmesriigile eraldatud kvoot hõlmab ka vaidlusaluseid koguseid, on see õigusvastane vastuolu tõttu KPNide kaitsmise eesmärkidega, kuna viimatinimetatud valdkonna õigusnormid on erinormid; ELi-välistesse riikidesse eksportimisega seotud majandus- ja ettevõtlusvabaduse põhimõtete rikkumise tõttu; selle tõttu, et kaitsemeede väljub oma eesmärgi, nimelt siseturu kaitsmise jaoks vajalikest piirest, niisiis ebamõistlikkuse ja eproporsionaalsuse tõttu; määruse nr 1234/71 põhjenduses 51 käsitletud õiguskindluse põhimõtte ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise tõttu ja määruses nr 1898/87 nimetatud eesmärkide rikkumise tõttu.
- 8 Ta on nimelt seisukohal, et 1) kohtupraktika suundumusel, mille kohaselt kuulub ka piimatoodete kvoodisüsteem täpse ELi strateegia alla, mille kohaselt tasakaalustatakse väiksem toodang toote kõrgema hinnaga, ei ole õiguslikku alust üheski viidatud õigusnormis; 2) isegi selline hüpoteetiline kõrgem hind ei suudaks korvata kahju, mida põhjustaks siis, kui kvoodisüsteemi kohaldataks ka KPNiga toodeteks mõeldud piima suhtes, muudest geograafilistest piirkondadest pärinevate sarnaste, kuid madalama kvaliteediga toodete paralleelne pakkumine, millega püütakse muu hulgas rahuldada just seda ELi-välist nõudmist KPNiga toodete järele, mis oleks rahuldamata just KPNiga toodete kaudse hõlmamise tõttu kvoodisüsteemi (kahju, mis on nii tootjate kui ka tarbijate jaoks seda suurem, mida enam KPNiga konkureeriv toode saab vabalt levida, kuna see pärineb ELi-välistest piirkondadest, kus selle suhtes kvoodisüsteemi ei kohaldata); 3) piim, mida kasutatakse ELi-välistesse riikidesse eksportida kavatsetavate KPNiga toodete valmistamiseks, ei saa kuidagi mõjutada piimatoodete pakkumise-nõudmise suhet liidu liikmesriikides ning selle arvestamine igale liikmesriigile eraldatud koguste raames muudaks kõigis neis riikides ELi siseturul ringleva tootekoguse väljaarvutamist, mis teeks nii liikmesriikide kui ka individuaalsed kvoodid ebausaldusväärseks; 4) on põhjendamatu kohelda erinevas olukorras olevaid liidu tootjaid ühtmoodi, kohaldades ELi siseturu tasakaalu saavutamiseks mõeldud piiranguid ka selliste tootjate suhtes, kes tegutsevad ELi-välistesse riikidesse eksportimise eesmärgil ning kelle tootmiskulud on pealegi suuremad ja tingimused raskemad kui tavalistel tootjatel.

- 9 Väljatoodud asjaolude tõttu tundub täiesti usutav, et see, kui kvoodisüsteem peaks hõlmama ka neid tootjaid, kujutab endast kõrvaltoimet, mida ELi seadusandja ei soovinud. Euroopa Kohus peaks selle toime õiguspärasust kontrollima, võttes eriti arvesse mitut aspekti, mille poolest on määruste nr 856/84, 3950/92, 1788/2003 ja 1234/2007 tõlgendus, mis pooldab „hõlmamist“, vastuolus sama tasandi õigusnormide sisuga, mis on vastu võetud KPNiga toodangu kaitseks, ning vastuolus ka ELTL artiklites 32 (endine 27), 39 (endine 33), 40 (endine 34) ja 41 (endine 35) sätestatud edendamiseesmärkide ja korralduslike piirangutega ning liidu aluspõhimõtetega.

TÖÖDOKKUMENT